Uitgave van de Vereniging
Molenvrienden Land van Cuijk

DE MOLENVRIEND

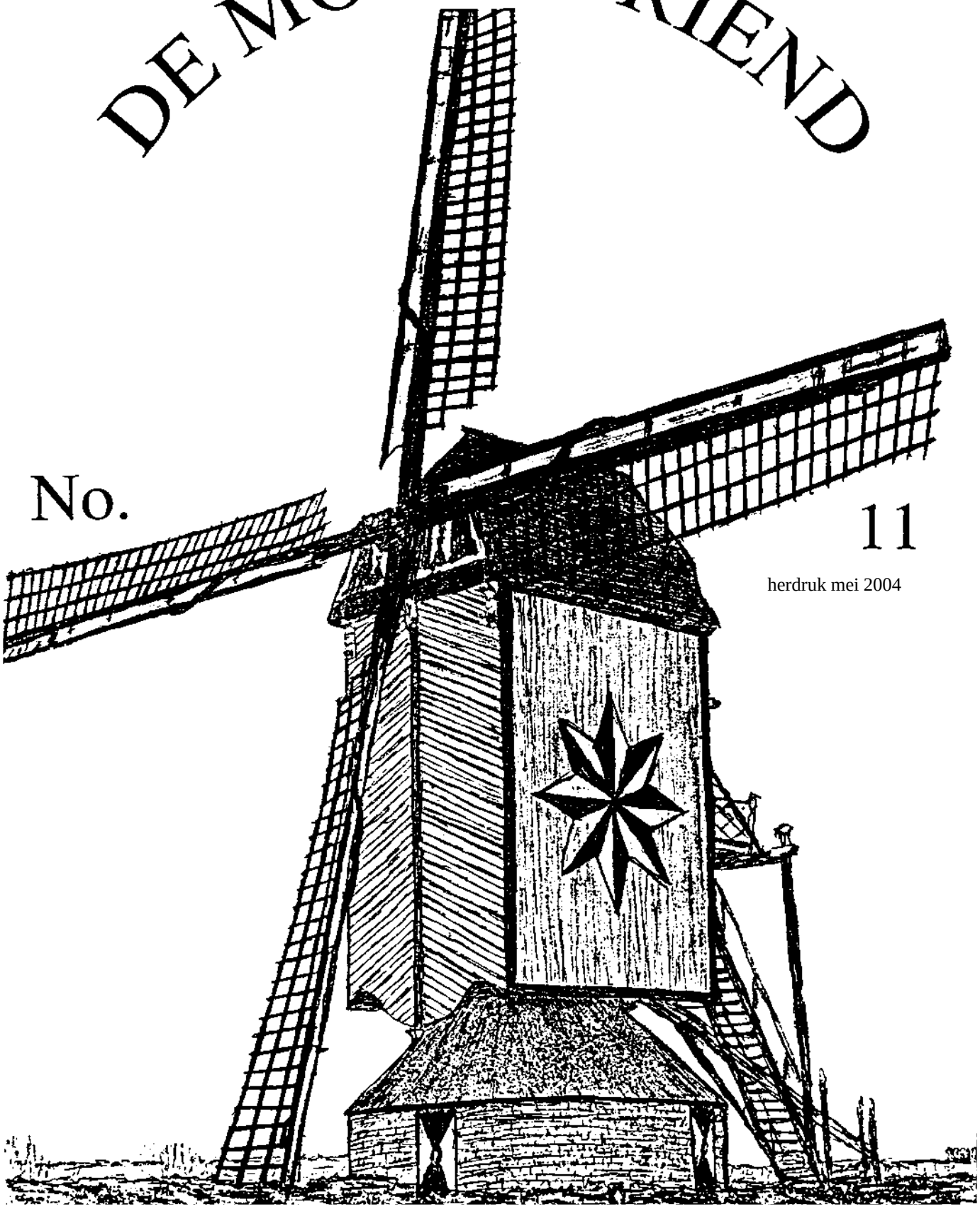

No. 11

herdruk mei 2004

BESTUUR

VOORZITTER	*ROBBERT VERKERK*	*ISABELLALAAN 30*
	5431 GW CUIJK	*TEL. 08850-13647*
SECRETARIS	*JOS VESTERS*	*KAPELSTRAAT 35*
	5447 AA RIJKEVOORT	*TEL. 08857-1981*
PENNINGMEESTER	*HANS HEIJS*	*BILDERBEEKSTRAAT 26*
	5831 CW BOXMEER	*TEL. 08855-71463*
BESTUURSLEDEN	**PERRY HENDRIKS*	*DE VANG 20*
	5437 BP BEERS	*TEL. 08850-22872*
	**DON WERTS*	*STRAATKANTSEWEG 28*
	5443 NC HAPS	*TEL. 08850-15362*

COMMISSIES

BIOTOOPCOMMISSIE	*MOLENEIND 4*	*5431 HW CUIJK*
	TEL. 08850-13298	
ARCHIEFCOMMISSIE	*STRAATKANTSEWEG 28*	*5443 NC HAPS*
	TEL. 08850-15362	

LEDENADMINISTRATIE *HANS HEIJS* *BILDERBEEKSTRAAT 26*
5831 CW BOXMEER *TEL. 08855-71463*
GIRONUMMER 1085723 RABOBANK CUIJK
REK.NO. 110556194 T.N.V. MOLENVRIENDEN PATRIJSSTR.5 MILL

MOLENARCHIEF LAND VAN CUIJK *STRAATKANTSEWEG 28* *5443 NC HAPS*
TEL. 08850-15362
Het "MOLENDOKUMENTATIECENTRUM LAND VAN CUIJK" is in principe na afspraak toegangelijk voor iedereen.

DE MOLENVRIEND 11

Colofon

Jaargang 5, nummer 2, Augustus 1989.
Lijfblad van de vereniging Molenvrienden Land van Cuijk, opgericht in 1984.
De Molenvriend wordt gratis toegezonden aan de leden en donateurs van de vereniging. De contributie hiervoor is resp. f20,- en f12,50, welke bij aanmelding gestort kan worden op de bankrekening van de vereniging.
De Molenvriend biedt mogelijkheid om te adverteren.

REDACTIE *Don Werts*

REDACTIEADRES *Straatkantseweg 28* *5443 NC Haps*
Tel. 08850-15362

VERDER WERKTEN MEE *J. van Dongen/Johan Reijnders/Ben Verheijen/Robbert Verkerk*

TEKENINGEN *Robbert Verkerk en Don Werts*

VOORPAGINA *"De Ster" te Wanroij, getekend door Don Werts*

Van de Redactie

Voor de meeste mensen zit de vakantie er al weer op, eentje waarvan de meeste zeggen dat het er een geweest is met het mooiste weer sinds tijden.
Ook de bouwvak zit er weer op, wat betekent dat de molenmakers weer bezig zijn. De molen van Oploo begint er weer goed uit te zien en de "Luctor et Emergo" te Rijkevoort zal hopelijk spoedig hetzelfde overkomen.
Sinds de vorige Molenvriend is er weer het een en ander gebeurd. Veranderingen binnen het bestuur; vorming Biotoopcommissie; de Molendag Land van Cuijk en de voorjaarsexamens waaraan molenaars van ons deelnamen, waren aan de orde.
Wat betreft de resultaten van de examens mogen we Jan van Riet welkom heten als gediplomeerd vrijwillig molenaar. Hij zal waarschijnlijk na de restauratie van "De Korenbloem" te Oploo daar het heft in handen nemen.
De overige 2 kandidaten echter haalden het examen niet, maar zij zullen in het najaarsexamen op de "Jan van Cuijk" te Cuijk hun kennis bewijzen en (hopelijk) wel slagen. We wensen hen veel succes en veel moed.
Wat ons verder nog te wachten staat is een excursie naar Haarlem en Zaandam (zie verderop in dit blad;) Open Monumentendag op 9 September (hierbij doet de gemeente Cuijk echter niet mee vanwege de jaarlijkse kermis!) en de jaarlijkse contactdag tussen Vlaamse en Brabantse molenaars, ditmaal gehouden in Overpelt en Lommel in België op 16 September (Dit zal hopelijk zoals altijd weer een gezellige dag worden.)
Maar nu eerst de Molenvriend nummer 11.
Wat er allemaal te verwachten staat is een terugblik op Molendag Land van Cuijk; een artikel naar aanleiding van het invoeren van toerentellers; de aankondiging van een excursie; advertenties van boeken; een recent mysterieus kranteartikel; het jaarverslag van de Coppesmolen te Zeeland; Molentocht nummer 2 (Ditmaal het oosten van het Rijk van Nijmegen, aansluitend op de Molentocht uit Molenvriend nummer 4;) de leden- en donateurslijst; een verkleinde weergave van onze nieuwe verenigingsfolder en nog meer kleinere stukjes.
Kortom nieuw leesvoer om er weer een tijdje tegen aan te gaan!

Mededelingen van het Bestuur

*"Mededelingen van het **Nieuwe** Bestuur" had het eigenlijk moeten zijn, want sinds de jaarvergadering in Juni dit jaar zijn Hans Heijs; Perry Hendriks en Don Werts "toegevoegd" aan het bestuur.*
Eerstgenoemde heeft de taak van penningmeester op zich genomen, voorheen in handen van Eddy Derks. Laatstgenoemden blijven "gewoon" bestuursleden. Daarnaast heeft er nog een verschuiving plaatsgevonden. Robbert Verkerk is namelijk voorzitter geworden, hij was al vice-voorzitter. De aftredend voorzitter is Johan Reijnders. Ook Stefan Willems, voorheen bestuurslid, trad af.
Wij bedanken Eddy; Johan en Stefan voor het vele werk dat ze gedaan hebben ten grote verdienste voor de vereniging.
Het nieuwe bestuur is al voor de eerste keer bijeengekomen!
Ook nieuw is de Biotoopcommissie. Het vervangt daarmee de taak van de biotoopwachter, die door Eddy werd uitgeoefend. De taak van de commissie is dan ook gelijk aan die van de wachter.
De commissie bestaat uit Ben; Robbert en Don. Ben neemt hierbij de taak als secretaris van de commissie waar en ontvangt zodoende de post van de werkgroep Biotoop van vereniging De Hollandsche Molen. De eerste post is al binnen!
Met het komen van een nieuwe commissie verdwijnt er ook een oude. De molenaarscommissie bestaand uit Hans; Perry en Jan Selten is nl. opgeheven. De commissie organiseerde alleen nog maar molenaarsbijeenkomsten. Temeer omdat Hans en Perry nu in het bestuur zitten wordt deze genoemde taak voortaan door het bestuur geregeld.
Tenslotte heeft ieder bestuurslid een aparte taak op zich genomen, uiteenlopend

van archiefwerk tot biotoopproblemen.

IN MEMORIAM

Grote verslagenheid heerste er na het bericht, dat de heer Leo Havekes op 3 Juli jongstleden was overleden.
Dhr. Havekes was trouw lid van onze vereniging en eerst vorig jaar sloot hij zijn 40-jarige carrière bij de gemeente Cuijk af met zijn pensionering.
Leo was bureauhoofd van de afdeling eigendommen van de gemeente en deed veel voor de molens te Cuijk en Katwijk in de vorm van contactpersoon gemeente-molen.
Hij was betrokken bij de restauraties van genoemde molens. Zo is de "Jan van Cuijk"-molen min of meer "gered" door hem en opgenomen in een bestemmingsplan.
De verstandhouding van Leo met molenmaker Beijk en de molen was ook prima te noemen. Bovendien hoefden de molenaars maar een gil te geven en hij zorgde voor het benodigde materiaal; financiën; etc.
Dhr. Havekes had zelfs vage plannen om na zijn pensionering op de molen te komen werken; hij had echt hart voor de molen! Daarnaast deed hij veel op maatschappelijk gebied, zoals de Scholenadministratie en was lid van de Historische Kring Land van Cuijk.
Onze vereniging stuurde als blijk van medeleven een condoleance-bericht aan de familie.

MOLENAAR GEZOCHT

Wegens activiteiten elders zoeken de huidige molenaars van de Heimolen te St. Hubert nog steeds een gediplomeerd vrijwillig molenaar (of leerling-molenaar, welke binnenkort het diploma hoopt te behalen) welke geheel zelfstandig of in samenwerking met de huidige molenaars de molen wil bedienen.
De molenaars leggen per 1 Januari 1990 het werk met de molen neer.
Aanmelding bij het bestuur van onze vereniging, liefst schriftelijk.
Voor meer informatie kan men terecht bij:
Johan Reijnders, tel. 08850-15072.

Overname van artikelen en/of tekeningen uit dit blad is alleen toegestaan na overleg met de redactie van dit blad.

De redactie stelt zich niet aansprakelijk voor eventueel gemaakte fouten of andere ongemakken.

EXCURSIE 2 SEPTEMBER

Voor 2 september wordt er voor alle molenaars en leerling-molenaars een excursie georganiseerd naar Haarlem en Zaandam.

Het programma ziet er als volgt uit:

07.25 uur: verzamelen bij molen de "Jan van Cuijk" te Cuijk en auto's indelen.

07.30 uur: vertrek vanaf de "Jan van Cuijk"

09.15 uur: aankomst bij de paltrok-houtzaagmolen "De Eenhoorn" te Haarlem. Als er voldoende wind is zal er geprobeerd worden om te zagen met deze houtzager. Door de vrijwillige molenaars wordt de molen in een zo goed mogelijke staat gehouden. Het zaagwerk is weer zodanig opgeknapt dat er gezaagd kan worden. De molen heeft drie zaagramen.

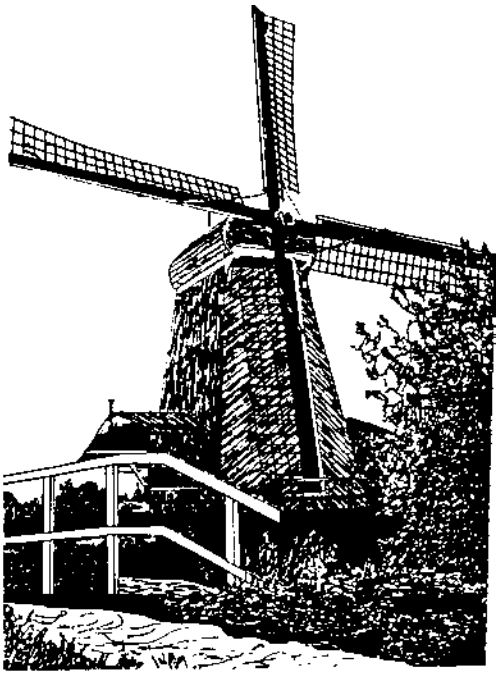

paltrokmolen "De Eenhoorn" te Haarlem, gezien vanaf de voorzijde.

12.00 uur: vertrek uit Haarlem

Silhouet van oliemolen "De Bonte Hen" te Zaandam.

12.30 uur: aankomst bij de oliemolen "De Bonte Hen" aan de Zaanse Schans te Zaandam. Deze oliemolen, de laatste van de rij molens aan de Schans, is in 1977 opnieuw opgebouwd. De molen heeft een kollergang, twee vuisters, een voorslag, een naslag en stampers.

15.45 uur: vertrek uit Zaandam

17.30 uur: terugkeer in Cuijk

Per auto zullen de reiskosten geregeld worden.

Robbert Verkerk

Naar aanleiding van deze excursie worden de 2 molens eerst nog eens uitvoerig beschreven, zodat men min of meer een idee kan schetsen waar men terechtkomt op die dag!

"De Bonte Hen" te Zaandam

Achtkante stellingmolen "De Bonte Hen" te Zaandam is rond 1693 gebouwd als oliemolen. Hij is de noordelijkste van de molens van de beroemde "Zaanse Schans."
Rond 1693 stond de molen tussen "De Wolff" en "De Os," wier laatste nu nog, het zij als romp, aanwezig is.
in 1890 werd "De Bonte Hen" door de bliksem getroffen, waarbij gelukkig geen brand ontstond. In 1920 gebeurde dit nogmaals!
In het jaar 1926 kwam de molen tot stilstand en verwaarloosde sterk. In 1936 werd hij dan ook tot stellinghoogte afgebroken (de romp werd hierbij gewoonweg omvergetrokken) en het onderstuk werd als opslagruimte gebruikt.
In 1973 is het restant aangekocht door vereniging "De Zaansche Molen" en binnen 5 jaar ontstond hieruit een complete oliemolen met een vlucht van ca. 23 meter.
De inrichting bestaat uit een voor- en naslag,beide met vuisters en stampers, en een koppel kantstenen. Verder staat er nog een plet opgesteld afkomstig

uit onttakelde buurmolen "De Os."
Wat een plet precies is, zal ons hopelijk duidelijk worden op de excursie!!

"De Eenhoorn" te Haarlem

Deze paltrok-houtzaagmolen stamt vermoedelijk uit de 18de of 19de eeuw, terwijl er al in de 17de eeuw een houtzaagmolen stond.
Uit een oude akte blijkt dat de molen (vermoedelijk) uit de Zaanstreek komt.
Kort voor 1924 schijnt de molen een tijdje buiten gebruik te zijn geweest, maar de volgende paar jaren deed hij weer aktief mee. Dit was echter van korte duur, want al in 1926/27 werd er bij de molen een electrische zagerij gebouwd. Even hebben ze nog samen gewerkt, maar al snel moest de molen het bijltje neerleggen.
In 1927 is de houtzaagmolen aangekocht door de toen nog jonge vereniging "De Hollandsche Molen" waarmee het gevaar van sloop werd ontweken.
In het jaar 1963 droeg de vereniging hem over aan de gemeente Haarlem, terwijl tussentijds (1949-1957) de paltrokmolen nog was overgedragen aan Stichting Nehim Molen "De Eenhoorn."

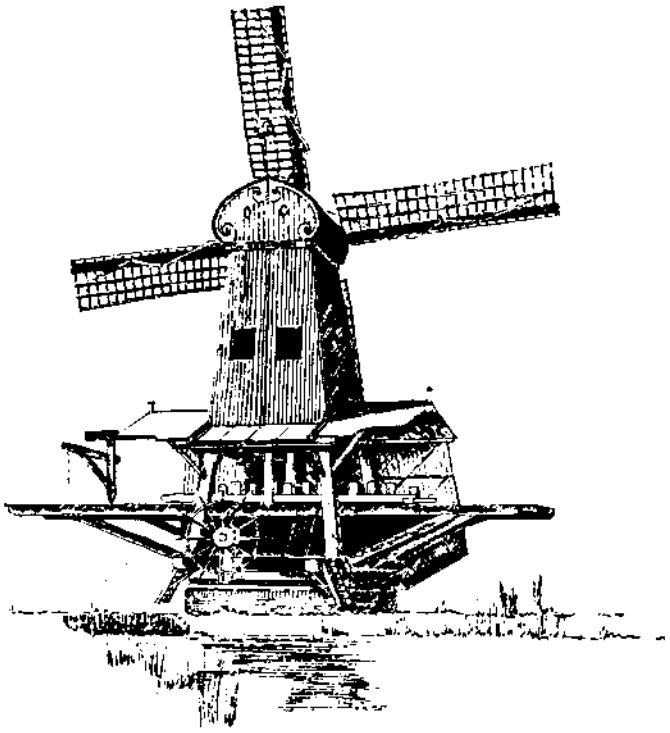

Paltrokmolen "De Eenhoorn" te Haarlem, gezien vanaf de achterzijde.

De landschappelijke betekenis van de molen is sinds deze tijd verminderd door opschietend geboomte en hoogbouw in de directe omgeving.
"De Eenhoorn," welke nog altijd prachtig is gelegen aan het Zuider Buiten Spaarne (het water voor de aanvoer van boomstammen,) wordt sinds de restauratie in 1966 en 1967 weer één keer in de maand in werking gesteld.
De houtzaagmolen had oorspronkelijk 4 zaagramen maar 1 hiervan is later vervangen door een pompraam; een horizontaal zaagraam met gewichten die voor de gelijke belasting van de krukas zorgt.
De molen met een vlucht van 20 meter heeft nu nog altijd de 3 zaagramen!

Don Werts

FOLDER

Nevenstaand ziet U de door Robbert Verkerk gemaakte, nieuwe verenigingsfolder. Het is een dubbelzijdig bedrukt A4-blaadje en wordt gevouwen als een drieluik. Met enige moeite kan men zich voorstellen hoe een en ander behoort te zitten. De afgebeelde bovenste helft is namelijk de ene kant van het A4-blaadje; de afgebeelde onderste helft de andere kant. Tussen de 3 kolommen liggen dan de vouwlijnen.
De folder is hier van tekeningen voorzien; een nood-handeling in allerijl voor Molendag Land van Cuijk op 18 Juni jongstleden getroffen om een oplage folders te verkrijgen voor deze Molendag.
De folder zal echter bij een drukkerij van (zwart-wit) foto's voorzien worden, wat natuurlijk een mooier resultaat oplevert.
De nood-folder leende zich toevallig goed voor kopieëren, zoals met deze Molenvriend is gebeurd en vandaar dat men dit alles hier tegenkomt.

Molengeschiedenis

Een speciale commissie van de vereniging onderzoekt de geschiedenis van de vele molens van het Land van Cuijk. Hiervoor verzameld zij oude ansichtkaarten, oude foto's, krantenberichten en artikelen. Oude vakmulders en moleneigenaren worden geinterviewd. Omdat een goede geschiedschrijving begint bij de huidige toestand, wordt er gewerkt aan een molen-inventarisatie en worden gegevens van huidige restauraties op foto en in geschrift bijgehouden.

"De Heimolen" te St-Hubert rond 1900

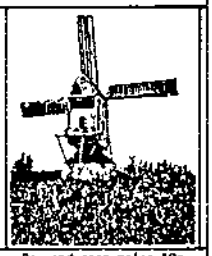

De verdwenen molen "De Waranda" te Boxmeer

De gegevens die de archiefcommissie verzameld worden op diverse manieren openbaar gemaakt. Zo verschijnen er artikelen in "De Molenvriend", het blad van de vereniging, worden boekjes uitgegeven over de molens in de streek en zijn soms reprodukties van oude foto's en ansicht-kaarten te bestellen.

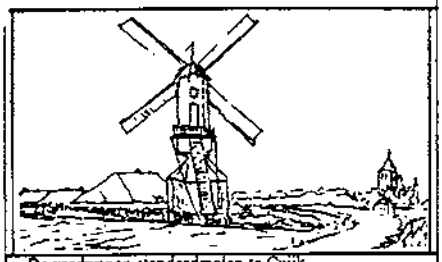

De verdwenen standerdmolen te Cuijk

De waterradmolen van Oploo

Doe wat voor de molens

Steun het werk van de Vereniging Molenvrienden Land van Cuijk en wordt lid of donateur. U ontvangt dan het blad "De Molenvriend".

Ondergetekende (blokletters s.v.p.)

Hr./Mw.: _____

Adres : _____

Postcode : _____ Plaats : _____

meldt zich aan als

- ☐ lid van de Vereniging Molenvrienden Land van Cuijk tegen een jaarlijkse contributie van f 20,-
- ☐ donateur van de Vereniging Molenvrienden Land van Cuijk tegen een jaarlijkse donatie van f 12.50

of bestelt

- ☐ het boekje Molens in het Land van Cuijk voor een bedrag van f 10,-.

het verschuldigde bedrag

- ☐ is overgemaakt op bankrekeningnr 110556194 van de RABO-bank te Cuijk t.n.v. de Vereniging Molenvrienden Land van Cuijk
- ☐ is afgegeven aan molenaar _____ van de molen te _____

Datum _____ Handtekening _____

Deze bon opsturen naar de Vereniging Molenvrienden Land van Cuijk, p/a J. Vesters, Kapelstraat 35, 5447 AA te Rijkevoort, of afgeven aan een molenaar.

Vereniging Molenvrienden Land van Cuijk

Molen "Luctor et Emergo" te Rijkevoort

"De Karlamolen" te Haps

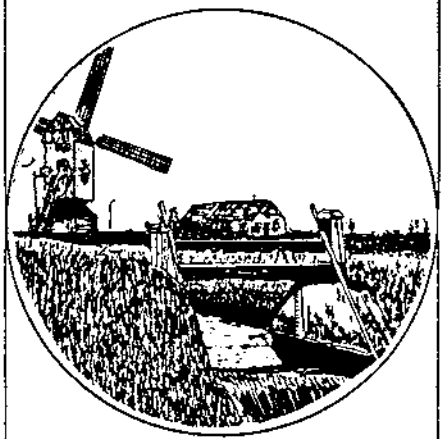

Korenmolen "De Ster" te Wanroy

Tien eeuwen molens

De oudste bekende molen in het Land van Cuijk is de waterradmolen van Grave. De resten hiervan zijn onlangs door enkele archeologen gevonden. De molen stamt uit het midden van de Middeleeuwen.
Tot 1800 gold het windrecht en besliste de landheer over de bouw van molens. Gebieden hadden hun eigen molen, waar de boeren hun graan moesten laten malen. De stad Grave had vele molens op de wallen, waarvoor deze molendwang niet bestond. De windmolens van die tijd waren allemaal standerdmolens, waarvan nu nog exemplaren staan in Wanroy en Oploo.
Na 1800 werd de molendwang afgeschaft en verrezen er vele molens in het Land van Cuijk. Vlak voor de Eerste Wereldoorlog werden de laatste molens gebouwd.
Na de Eerste Wereldoorlog begon de sloop van vele oude molens. Na een korte opleving in de Tweede Wereldoorlog, waarin de molens hun nut bewezen, ging de molensloop verder.
In 1970 waren er nog 11 molens in de streek over. Slechts 1 hiervan, "De Heimolen" te Sint Hubert, was toen nog in werking.

Korenmolen "Bergzicht" te Gassel

Korenmolen "Martinus" te Beugen

In 1977 begonnen een stel vrijwilligers een cursus te volgen voor molenaar op de "Jan van Cuijk".
In 1984 richtten zij de Vereniging Molenvrienden Land van Cuijk op. Deze vereniging probeert de nog overgebleven molens in goede staat te houden en te laten draaien.
Geprobeerd zal worden om het molenbestand in de streek uit te breiden door medewerking te verlenen aan de restauratie van enkele karakteristieke molenrestanten, in navolging van Oeffelt.

Korenmolen van Katwijk tijdens de restauratie

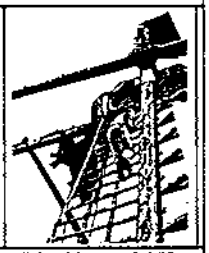

Molen "Jan van Cuijk" tijdens de restauratie

Onderhoud & Restauratie

Molens zijn zeer kwetsbare monumenten. Per jaar is er per molen ongeveer 10.000 guiden nodig om hem te kunnen onderhouden. De Onderhoudssubsidie per molen bedraagt 5000 guiden. Het verschil komt voor rekening van de eigenaar.
Wordt de molen niet onderhouden dan is iedere 10 jaar een grote restauratie noodzakelijk. Deze kost minimaal 150.000 guiden.
Molenaars proberen zelf, door allerlei gebreken vroegtijdig op te sporen en zelf te verhelpen, de molens in goede staat te houden. Toch zal de eigenaar jaarlijks een bedrag van ongeveer 5000 moeten uitgeven. Zo alleen kan hij de duurdere restauraties vermijden en de molen steeds draaivaardig houden.

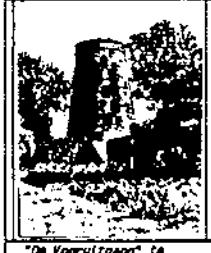

"De Vooruitgang" te Oeffelt in 1980

"De Vooruitgang" te Oeffelt in 1987

Vrijwillige Molenaars

Aan het einde van de zestiger jaren was het slecht gesteld met de molens in Nederland. Ze werden regelmatig gerestaureerd, maar bleven dan jarenlang doelloos wachten op de volgende restauratie.
In 1967 richtte een groep molenliefhebbers het Gilde van Vrijwillige Molenaars op en startte een opleiding tot vrijetijds-molenaar.

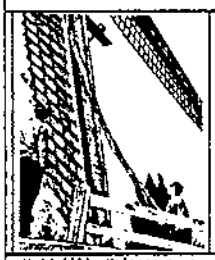

Vrijwillig Molenaars op de "Jan van Cuijk"

Molenstenen scherpen op "De Ster" te Wanroy

In 1977 startte deze opleiding op de "Jan van Cuijk" te Cuijk. Sindsdien zijn er 8 molenaars geslaagd en draaien vele molens in deze streek geregeld.
Door het geregeld draaien van deze molens is de cirkel van restauratie en wachten op restauratie doorbroken. De vrijwillig molenaar verzorgt het klein onderhoud en verhelpt vele kleine gebreken voor zij grotere schade kunnen aanrichten. Een draaiende molen blijft hierdoor veel langer goed.
Nogsteeds worden er in het Land van Cuijk cursussen verzorgd door het Gilde van Vrijwillige Molenaars in samenwerking met de Vereniging Molenvrienden Land van Cuijk. Wilt U meer weten over deze cursus, dan kunt U informatie inwinnen bij de molenaars in deze streek of bij de verenging.
Natuurlijk kunt U ook molens bezoeken. De meeste molens draaien geregeld op zaterdagen. Als de molen draait bent U altijd welkom en de molenaar zal U gaarne uitleg geven over de werking van de molen. Op sommige molens wordt nog graan gemalen en kunt U met eigen ogen bekijken hoe het gemalen graan als meel tussen de stenen vandaan komt. De molenaars hopen U binnenkort te mogen ontvangen.

Een Molentocht

Voor deze tweede molentocht buiten onze streek gaan we naar het oostelijk deel van het Rijk van Nijmegen. Na de brug bij Heumen gaan we via Heumen in de richting van Molenhoek. De naam doet al vermoeden dat hier een molen heeft gestaan, maar deze is al lang verdwenen.
In Malden, tussen Molenhoek en Nijmegen staat nog wel een restant van een molen. Na het tweede stoplicht en vlak voor de afslag van de Molensingel staat de romp van de ronde stenen grondzeiler uit 1878. Molenaar Th. T. Thijssen liet de molen in 1948 afbreken. Op oude foto's van deze molen valt op dat hij maar twee zeilen, op de binnenroede, had. Zeker voor een grondzeiler, waarbij de onderste wiek weinig wind vangt, betekent het draaien met twee zeilen een zware belasting voor de kap en de staart. De molen staat immers te raggen tijdens het draaien.

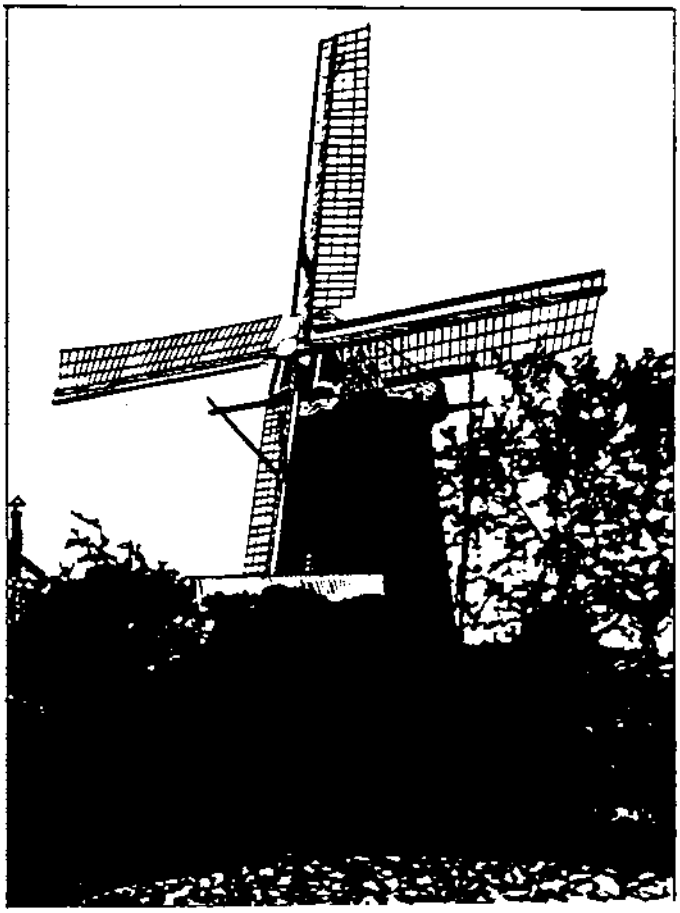

De Maldense korenmolen in betere tijden.

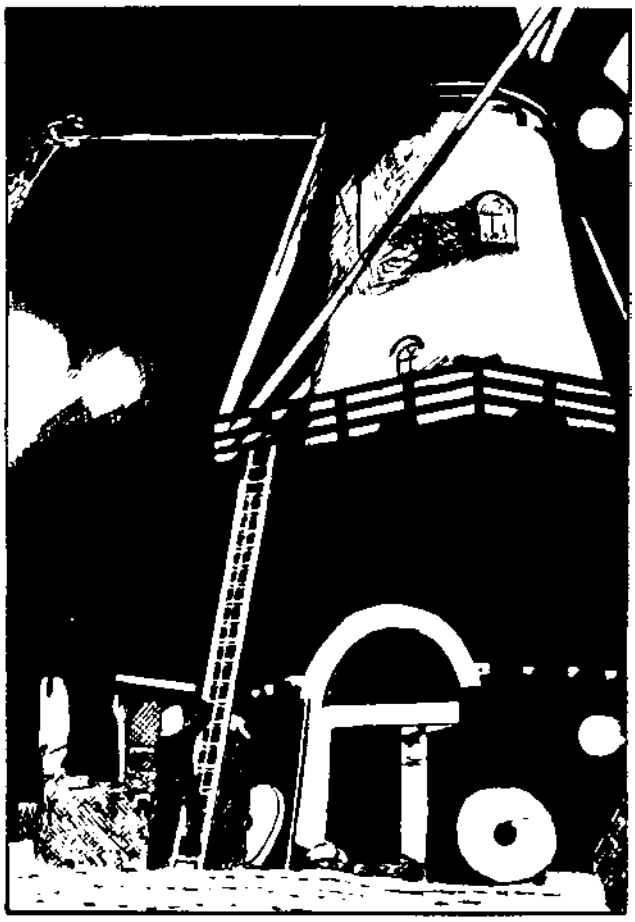

5 November 1981, de Witte Molen brandt.

Na Malden rijden we door naar Nijmegen. Deze oude keizersstad heeft vele molens gehad. Slechts 4 haalden deze eeuw en twee zijn daar nu nog van over. Eén van deze twee overgebleven molens staat aan de Looimolenweg, een zijstraat van de Graafseweg, en heet de Witte Molen.
In 1760 brandde in Nijmegen een standerdmolen af die waarschijnlijk op de wallen stond. Deze molen was eigendom van Mauritz. de Bruyn en Jan Broesterhugsen. Beide firmanten kregen van de magistraat van Nijmegen toestemming om de molen in steen te laten herbouwen buiten de wallen. Zo werd in 1760 op het Hoge Veld in de omgeving van de Wolfs- of Zandkuil de Witte Molen gebouwd.

In de romp bevindt zich een hardstenen plaat met daarop de tekst:

MAURITZ DE BRUYN
JUNIOR
EN
HENDRICK HOOGERS 1760

Hendrick Hoogers was de zoon van Carel Hoogers, een leerlooier en leerhandelaar. De nieuwe Witte Molen werd dus ingericht als looimolen. Hendrick werd vanaf 1789 alleen eigenaar van de Witte Molen. Hij was naast zijn vak van leerlooier ook een veelzijdig kunstenaar. Hij bekwaamde zich in de beeldende kunst, de muziek en de letterkunde. Later bewoog hij zich ook op het politieke vlak en werd zelfs burgemeester van Nijmegen.
Nadat het werk voor de leerlooier afnam werd de molen omgebouwd voor het malen van tarwe voor bakkers. In 1916 werd de romp verhoogd om meer windvang te verkrijgen. De staart werd toen verlengd om de kap nog te kunnen kruien. In 1933 werd de molen uitgerust met het Dekker-systeem.
Een muursteen met de volgende tekst:

1 De WITTE MOLEN is mijn naam 9
Eeuwig maal ik nu voortaan
Want VERDEKKERD doe ik mijn werk
3 En in stormen sta ik sterk 3
FEC. ET. EXC H. Peterse

herinnerd hieraan.
Later werd de stelling aangebracht en de staart weer verkort. De stelling werd vervangen door een belt van pakhuizen om meer bedrijfsruimte te krijgen. Ondanks al deze investeringen moesten de gebr. Janssen de deur sluiten en de molen begon te vervallen. In 1974 kocht de gemeente de molen waarvan de roeden al kaal waren komen te staan.
Eerst liet de gemeente de pakhuizen rond de molen slopen.
Daarna kon de grote restauratie, uitgevoerd door de firma Coppens uit Bergharen volgen. Hierbij werden geen Dekkerwieken maar Fokwieken aangebracht, die bediend konden worden door middel van een doorboorde as. De gehele restauratie was begroot op f370.000,- maar viel uiteindelijk f210.000,- hoger uit.
De molen werd in beheer gegeven bij de Stichting De Witte Molen. Deze zou de molen weer voor bakkersgemaal in bedrijf brengen.
Op 26 April 1980 werd de molen in bedrijf gesteld door burgemeester Hermsen en konden de beroepsmulders beginnen. Met twee koppels stenen op windkracht en 1 motorkoppel werden er vele soorten tarwe gemalen. Ondertussen

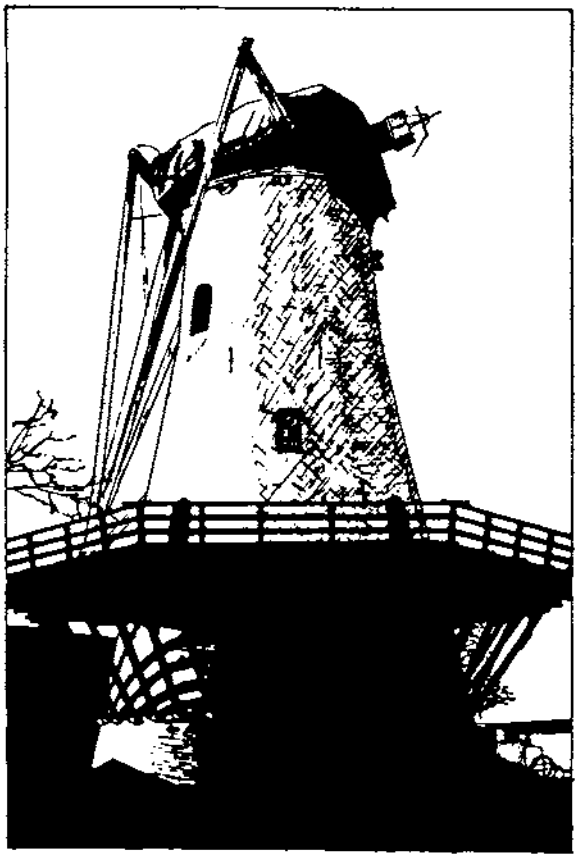

De Witte Molen na de zware brand. De wieken zijn na de brand verwijderd.

werd de molen steeds meer geschikt gemaakt voor dit produktiemalen. Een kantoortje en silo's werden aangelegd door de Stichting.

De Witte Molen zoals hij nu weer de Looimolenweg siert.

In het najaar van 1981 gingen de molenaars de puntjes op de i zetten. Met een laatste lening zouden nog wat extra silo's gebouwd worden. Vonken van het lassen aan deze silo's werden op 5 November fataal voor de zo fraaie molen. De vonken lagen zo'n 6 uur te smeulen in het hout en veroorzaakte iets na 11 uur brand op de luizolder. Om 23.32 werd de Nijmeegse Brandweer gewaarschuwd en al 1 minuut later reed de eerste auto uit. Na 4 minuten was de brandweer ter plaatse. Nog net op tijd om na een lange strijd van enkele uren de wieken te redden. Inwendig was de molen toen al uitgebrand en ook de kap ging verloren.
Zo stonden de gemeente en de Stichting weer met lege handen en kon men opnieuw beginnen. De molenaars weken uit naar de Zuidmolen in Groesbeek, die nog een overcapaciteit had en streken later neer in Ravenstein op de hoge stellingmolen "De Raaf." Pas in Mei 1987 werd de "Witte Molen" voor de 2e maal opgeleverd. De molenaars gingen terug naar Nijmegen en laten weer dagelijks de Witte Molen draaien en malen.

Vlak bij de Witte Molen stond rond de eeuwwisseling nog de Sint Teunismolen. Deze stond op het kruispunt van de Weg door Jonkerbosch, de Graafseweg, de Dennenstraat en de Muntweg. In 1520 was de molen, onder de naam Sint Anthonismolen, daar gebouwd. Hij was genoemd naar een kapel, die vlakbij de molen stond.
In 1920 werd de molen stilgelegd omdat er geen werk meer voor was. Het verval trad toen in. Het balkon en de staart waren verzakt en de buitenroede moest verwijderd worden.
In 1929 liet molenaar J. Knoops de molen slopen.
De tweede standerdkast haalde de eeuwwisseling net niet.
Het betrof de molen "Sans Souci" op de wallen aan de huidige Parkweg bij het Kronenburgerpark.
De naam komt voort uit zijn Potsdammer collega. Deze Postdamse molen stond bij het paleis "Sans Souci" van Frederik de Groote. Toen deze de molen wilde laten afbreken zei de molenaar: "Sire, er zijn nog rechters in Berlijn."
Deze waren er ook en de molen bleef staan tot de oorlog. Men wil het restant nog eens opknappen maar tot nu toe staat er alleen een kopie onder de naam "Sans Sourci" in het molenmuseum van Gifhorn.
De Nijmeegse "Sans Sourci" had minder geluk. Zeven jaar lang van 1870 tot 1887 vocht de eigenaar met de op sloop beluste gemeente. De laatste won uiteindelijk en zo verdween de laatste Nijmeegse walmolen.

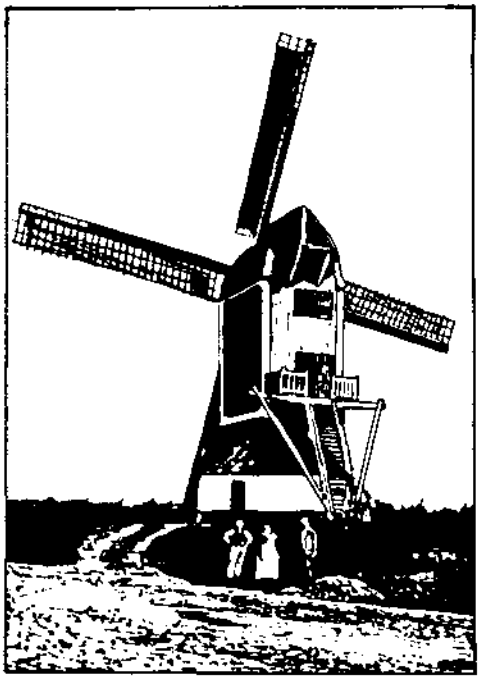

De Sint Teunismolen in betere tijden.

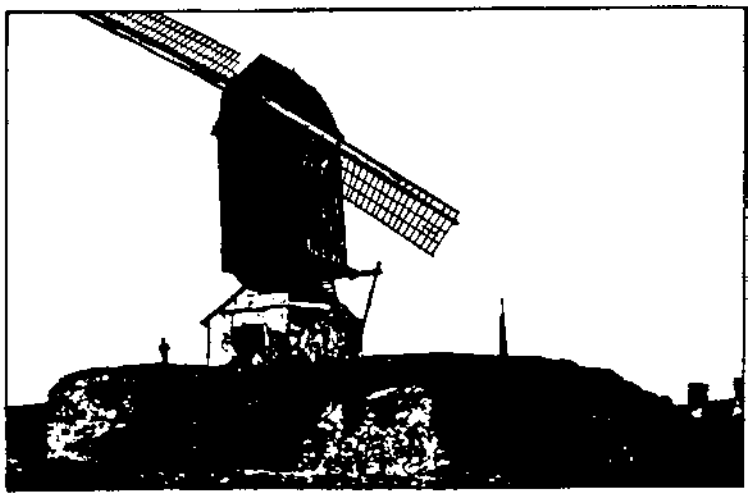

De Sans Sourci vecht met twee roeden tegen de gemeente Nijmegen.

De St. Annamolen, op de kruising van de St. Annastraat en de Hatertseweg staat er nog wel. Deze molen is in 1820 in Alphen aan de Maas gebouwd als poldermolen en in 1848 gekocht door P. van den Heug, een olieslager uit Sint Anna nabij Nijmegen. In 1849 bouwde hij de molen weer op te Sint Anna op een hogere voet. Er werd een belt omheen gemaakt en zo draaide de St. Annamolen tot 1905.
In 1905 werd de stelling, het wiekenkruis met bovenas en het binnenwerk verwijderd. Deze romp werd in 1928 verkocht door Th. Janssen aan zijn toenmalige knecht H. Herckenrath. Hij maalde met twee koppels electrisch aangedreven molenstenen op de begane grond. H. Herckenrath en zijn twee zoons hielden de molen wel waterdicht en onderhielden het houtwerk binnenin goed. In 1970 namen de twee zoons de molen over van hun vader en in 1974 kwam de molen op de monumentenlijst te staan.
De beide eigenaren besloten om in 1976 de molen te laten restaureren. Hierbij moest heel wat gebeuren. Om de windvang te verbeteren werd de molen omgebouwd van beltmolen naar stellingmolen. Aannemer Claus uit Doesburg vijzelde de molen 5 meter op en metselde de opening dicht. Nog was de windvang niet voldoende.
Niet de veranderde bebouwing van de stad Nijmegen -vroeger stonden er enkele boerderijen rond de molen- maar twee oude kastanjebomen ontnamen de wind en werden gerooid.
Nu kon het molenmakerswerk beginnen. In de eerste fase in 1976 werd ook de stelling al aangebracht. Molenmaker Vaags uit Aalten maakte voor de tweede fase de kap, legde er een as met wieken in en maakte vervolgens het bovenwiel, de vang en de zolders. Deze fase kostte ongeveer f200,000,-
In de derde fase werd het verdere binnenwerk voor ongeveer f80.000,- aangebracht.
Op 26 Mei 1979 was het karwei ge-

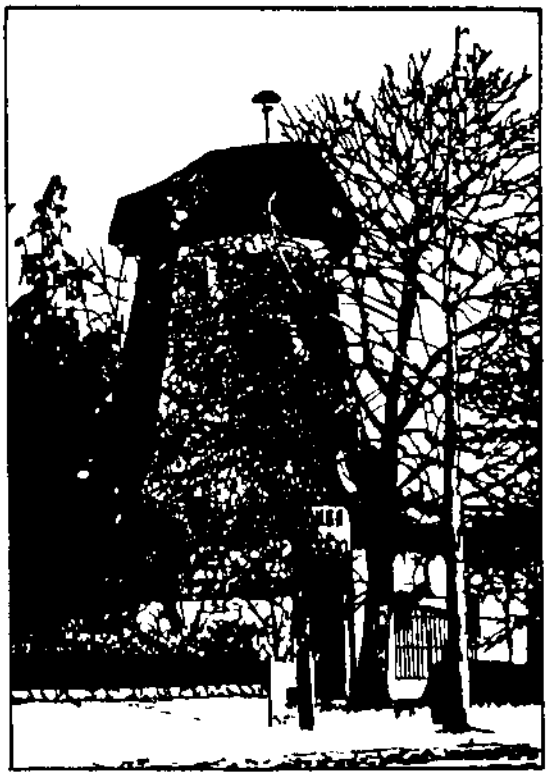

De Sint Annamolen zoals hij het grootste gedeelte van deze eeuw erbij stond.

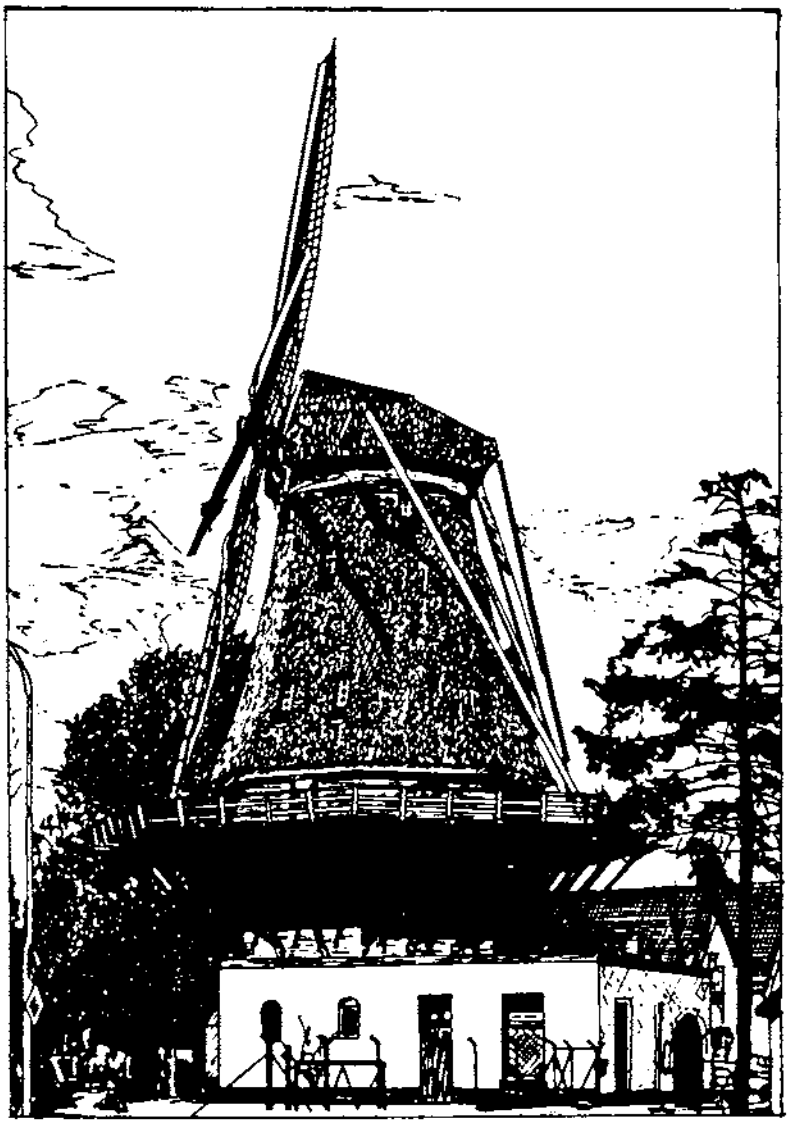

De Sint Annamolen opgevijzeld en volledig gerestaureerd.

klaard en kon de St. Annamolen feestelijk in gebruik worden genomen.
De molen is nu nog geregeld in bedrijf en voor publiek opengesteld.
Van de St. Annamolen gaan we naar Groesbeek over de Nijmeegse Baan. Vlak bij de afslag naar Wyler bij het nieuwe Verzetsmuseum stond vroeger een oude bijzondere molen. De Noordermolen was al in de 15e eeuw gebouwd. Het betrof hier een grondzeiler-torenmolen die al te zien was op een kaart van het Nederrijkswoud door Thomas Witteroos uit 1570. Hierop was te zien dat de molen toen nog een puntkap en een linksgangige buitentrap had.
Waarschijnlijk is dit de eerste uitvoering van de torenmolen zoals hij rond 1400 in heel het Nederrijn-gebied van Keulen tot Arnhem is gebouwd.
Op een tekening van H. Hoogers uit 1777 heeft de molen een normale buitenkrui-kap. Alleen aan de cylindrische romp is nu nog te zien dat het hier een torenmolen betrof.

Deze dwangmolen kwam in het einde van de 18e eeuw weer in het "nieuws." In 1777 ontving een driemansschap van de Staten van Gelderland "gratieuselijk het regt van wind tot maalen van eeck of run op de scheiding van 't Nederrijksche Wald." Deze drie mannen, Jacobus de Man, Willem Landman en B.L. Westerbeek bouwde aan de Beekse kant van het bos aan de oude Cleefsebaan een Windlooimolen.

De Noordermolen op een plaat uit 1777.

De Noordermolen op een kaart uit 1570.

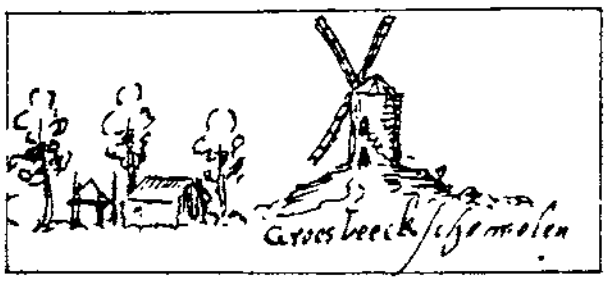

In 1789 verzochten zij hun molen te mogen ombouwen tot graanmolen. De Staten van Gelderland, die de molen van Groesbeek verpachtten voor f750,- per jaar, hadden liever geen concurrentie. In de papieren betreffende het verzoek van 24 Februari 1790 staat: "een nader onderzoek der papieren specterende tot den grooten koorndwangwindmolen te Groesbeek...." De Staten wilde, in de opkomst van de Franse tijd, niet zomaar het verzoek afwijzen, maar wilde "alvorens het interesse der ingezetenen van het Nederrijkse Wald bij het veranderen van de looymolen in een koornmolen te onderzoeken" geen beslissing nemen. Bij dit onderzoek werden ondervraagd; negen boeren, wonende op goederen van Burgemeester Singendonk, vijf wonende in de Meerwijk en één in het Nederrijkse Wald. Zij allen "verklaarden vergenoegt te zijn met de behandeling van den Groesbeekschen molenaar, en, naedien die met zijn karre hun koorn liet haalen en te huys brengen, zij geen belang hadden, dat den Supplianten looymolen in een windkoornmolen wierde verandert."

Molenaar Lambert Hopman verklaarde, dat de bovengenoemde boeren "zeer groote huyshoudingen en veel knegten hadden en ook gewoon waere veel varkens te mesten, die alle bij hem ter molen kwamen, dat de consumptie van deeze wel zoo groot en hem zoo veel waerdig was, als die van half schamele lieden zijn, die zoo veel consumptie niet hebben..." Verder blijkt uit het rapport, dat achter de looimolen, aan de voet van de berg, de looierij van Jacobus de Man lag, waarbij een watermolen, waar "van onherdenkelijke tijden her" koren gemalen werd. Niet ver van daar stond een tweede "waterkoornmolen, den Heer van Beek toestendig." Verder bevond zich "op het Mooks op den Bysselt een windkoornmolen," gebouwd door Motman, een half uur van Groesbeek. terwijl op de Kruisvoort, eveneens een half uur van Groesbeek, kort geleden een "waterkoornmolen" gebouwd was. De Sint Teunismolen lag 2½ uur ver weg. Al met al werd het verzoek voor het ombouwen van de "looymolen" afgewezen.

De Noordermolen rond de eeuwwisseling.

De Noordermolen werd echter omstreeks 1800 in beslag genomen door de Franse troepen. Vanaf dit Hoge punt hielden zij schietoefeningen in de richting van de But en het Rijkswoud. Vanaf die tijd tot 1823 diende de molen als kruittoren en gevangenis. In 1823 herstelde mulder Jac. Jacobs de molenfunctie weer. Tot 1887 was de molen in handen van de familie Jacobs, toen namen Hendrick en Piet Fleuren hem over. In 1924 trok de familie Fleuren uit de Noordermolen en bood eigenaar Blom uit Nijmegen de molen te koop aan.

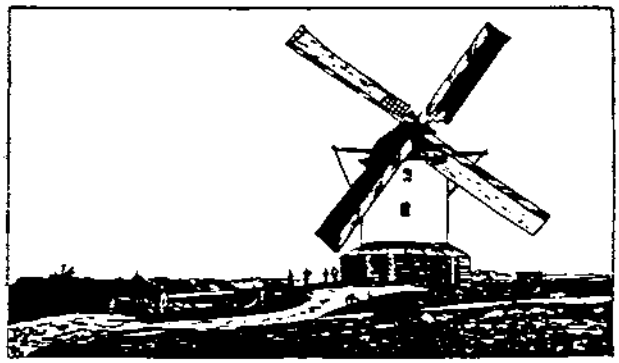

De Noordermolen, nogmaals malend rond de eeuwwisseling.

De koper, P. Hendriks uit de Kloosterstraat, liet de molen onttakelen en verwijderde de kap Hij werd ingericht als uitzichttoren en drankgelegenheid. In 1945 bliezen de geallieerden de toren op en gebruikten het puin als wegverharding.

Gelukkig heeft Groesbeek nog een molen over. Het is de Zuidmolen aan de andere kant van het dorp waar de wegen uit Milsbeek, Mook en Molenhoek bij elkaar komen.

De Zuidmolen is een ronde stenen brede beltmolen met een gedeeltelijk door een pakhuis vervangen schuur. De vlucht is 26 meter.

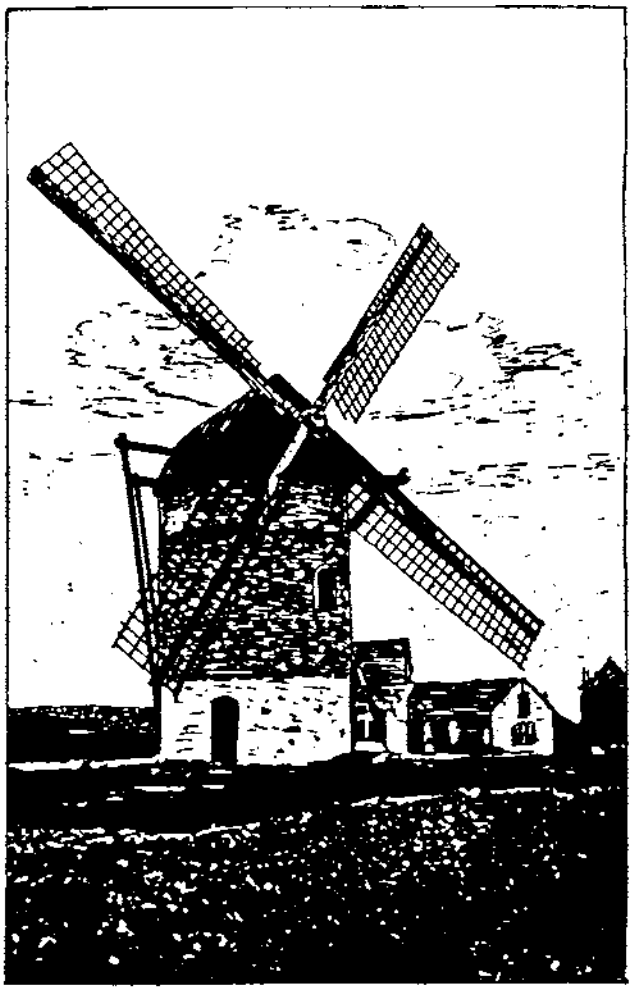

De Noordermolen wachtend op de sloper.

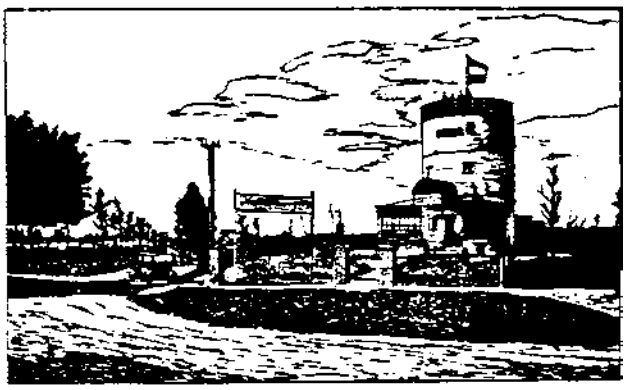

De Noordermolen, omgetoverd tot uitzichttoren.

In 1857 bouwde Johann Bodenstaff de Zuidmolen en werd tevens de eerste molenaar. Als vrijgezel woonde Johann op een klein kamertje in de molen.
In 1894 verkocht de ouder geworden Johann Bodenstaff de molen aan Jacob Jochijms, een Beugense molenmaker, die een rustiger leventje zocht dan het repareren van molens. De familie Jochijms ging bij de molen wonen en bouwde later een bakkerij en een café.
In 1924 kreeg een zware storm greep op de molen. Het gaande werk sloeg los en de wieken sloegen op hol.
Eén brak er af en stortte naar beneden. De buurt kwam de mulder te hulp en kruide de molen uit de wind, waarna de wieken stopten. Het gaande werk was echter zwaar beschadigd en zo kon de al wat oudere Jacob de molen gaan opknappen.
Een jaar later gebeurde er weer een ongeluk. Zoon Wim werd door het gaande werk gegrepen. Enkele dagen later bezweek hij aan zijn verwondingen. Na de dood van Jacob in 1929, nam zoon Piet de molen over.
Deze liet in 1937 de molen opknappen en met de nieuwste snufjes uitvoeren. Hierbij kreeg de molen van Bussel-stroomlijnneuzen die rood-wit-blauw geschilderd waren. De Duitse bezetters waren in 1940 minder tevreden over de kleuren en geboden Piet om de neuzen over te schilderen. Molenaar Piet Jochijms vergat dit overschilderen echter en de Duitsers hadden tegen 1944 wel grotere zorgen dan een verkeerd geschilderde molen.
Op bevrijdingsdag in 1944 gebruikte de Amerikaanse 82-parachutisten brigade van Generaal Gavin de molen als observatiepost. Hij kreeg hierbij 2 voltreffers.
In 1947 waren er alweer problemen. Een windhoos "speelde" een halve minuut met de molen. Alles wat op de romp rustte, de wieken, kap en kruiwerk, stortte naar beneden.
Een jaar later draaide de Zuidmolen weer, dankzij steun van de Overheid.
Nu draait de Zuidmolen nog steeds dagelijks voor de bakkers.
Binenin staan twee koppels stenen, die door de molen worden aangedreven en 1 electrisch koppel. Voorheen waren dat 4 koppels op windkracht, waar in de oorlog met storm wel eens tegelijk werd gemalen.

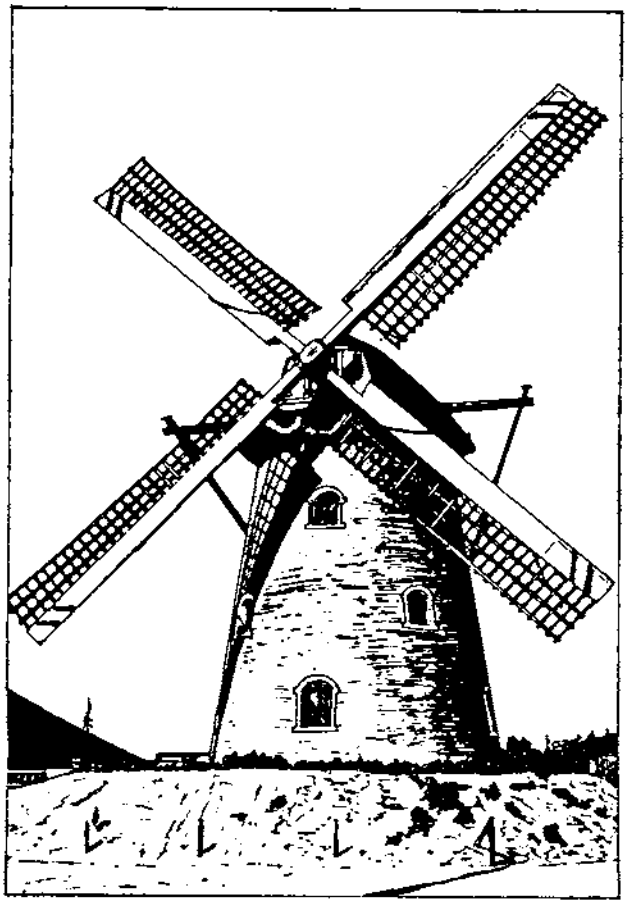

De Zuidmolen voor de laatste restauratie in de tachtiger jaren.

De Zuidmolen met zijn vier ten Havekleppen en fokwieken.

De molen is nu een hele fabriek geworden. Graanreinigers, silo's, elevatoren en mengketels zijn aangebracht. De molen heeft sinds 1983 ten Haveremkleppen en fokwieken op 4 roeden en een electrisch kruiwerk.
Met deze molen van molenaar Jan Jochijms beëindigen we deze tocht door het oostelijk deel van het Rijk van Nijmegen.

Robbert Verkerk

Zij staan daar als stille gedaanten
In de rust van den avondschen schijn,
Om over de eenzame landen
Stoer-trouwe wachters te zijn.

Zij staan er sinds vele geslachten,
Tot glorie van 't Hollandsche land,
Zij gaven hun werk en hun krachten
En hielden de eeuwen door stand.

Nu drukt hen de last van de jaren,
Een nieuwere tijd hen bedreigt...
Maar stil staat de eenzame molen,
Doet trouw zijn plicht en...zwijgt.

En draait weer zijn willige wieken
Op d'adem van wuivenden wind,
Maalt droog de vochtige landen,
Zóó, dat de boer erbij wint.

Zoo willen wij je behouden,
Zoo, in den avondschen schijn
Over de eenzame landen
Stoer-trouwe wachter te zijn.

A.L. Broer 1926

TOERENTELLER

Vorige maand "mochten" de molenaars uit de media lezen dat hun molen zal worden voorzien van een toerenteller. Weinigen vonden dit echter een leuk bericht. Het is namelijk het geval dat men nu min of meer verplicht moet draaien om het minimum aantal van 30.000 omwentelingen per jaar te kunnen behalen om zodoende enige subsidie te verwachten. Haalt men de 30.000 niet dan heeft men pech gehad volgens de GS van Noord-Brabant.
30.000 omwentelingen betekent overigens -als men aanneemt dat men op een normale dråai-/zaterdag 3 uur draait met een vaart van 60 enden (dit is 15 omwentelingen per minuut)- 11 zaterdagen op een molen aanwezig zijn. De gehaalde subsidie is dan "maar liefst f 100,-" (Dit is dus te weinig!.)
Als men even verder kijkt, blijkt dat om de huidige subsidie van f 500,- te handhaven, 55 draaidagen nodig zijn. De meest draaiende molen bij ons in de streek haalt dit niet eens!
Een ander gevolg van deze toerenteller is ook het verdwijnen van de Subsidieregeling restauratie en onderhoud monumenten!
Een toch nog gunstige ontwikkeling in deze bizarre zaak tenslotte is dat molenaars die momenteel 2 maal per jaar een half uur lang draaien en eerst een draaipremie van f 500,- konden opstrijken, zich er nu bij moeten neerleggen. Gevallen als Haps zouden nu misschien opgelost kunnen worden.
We wachten af!!

Don Werts

Uit het Molenarchief

Haps, 28 Juli 1855.
Te Haps één uur van Cuijk, was bijna op hetzelfde oogenblik de knecht des molenaars, die bezig was met het zeilen van de roeden los te maken, door den bliksem of donder naar beneden geworpen, doch is er met den schrik afgekomen. Naderhand bemerkte hij eene vastzetting op de borst, maar de snel ingeroepen doctorale hulp zal hem waarschijnlijk spoedig herstellen.

Graafse courant 28 Juli 1855.

Haps, 16 Januari 1904. Dorpsuitbreiding.
In onze gemeente belooft het een druk jaar te worden. Een zusterklooster zal gebouwd worden aan de grintweg naar Beers, een gebouw voor winkelaffaire enz. zal verrijzen bij de brug aan de grintweg naar Cuijk. Reeds is de grond aangekocht en toebereidselen gemaakt voor de bouw van een tweede molen (met wat er meer bij zal te voorschijn gebracht worden) aan de hoek van de parallelweg van wethouder Thijssen.

Boxmeers weekblad 16 Januari 1904.

Haps, 24 augustus 1867.
In den nacht van den 17-18e dezer is te Haps den oliemolen, toebehoorende aan den Heer F.J. Ridder de Maurissen te Bezel (Limburg) in pacht bij de wed. W. Arts, benevens 12 mudden koolzaad, 350 liter lijnolie en enig vaatwerk, eene prooi der vlammen geworden, zonder dat de oorzaak van den brand bekend is. Men begroot de schade op f. 1500,-, terwijl het verbrande bij de Brusselsche Brandborg maatschappij voor f. 100,- is verzekerd.

Graafsche courant 24 Augustus 1867.

TERUGKIJKEN OP MOLENDAG LAND VAN CUIJK

Velen van U zullen zich zondag 18 Juni 1989 nog herinneren als een normale vaderdag. Het was die dag echter ook Molendag Land van Cuijk, die voor de tweede keer werd gehouden.
De nodige voorbereidingen werden getroffen door ondergetekende, waarbij de affiche centraal stond. Deze affiche was voorzien van een tekening van de molen te Oeffelt en een duidelijke tekst, geprint met behulp van een computer.

Een verkleining van de molendag-affiche.

Tevens werd er een logo gemaakt van 5 jaar vereniging Molenvrienden Land van Cuijk dat er ook op aangebracht was.
De affiche, met blauwe tekst, werd daarop flink vermenigvuldigd en heel wat instanties kregen er één aangeboden om al dan niet op te hangen. Dit werd in de meeste gevallen wèl gedaan.
Ondertussen gingen ook andere voorbereidingen van start, zoals het aanschrijven van de media middels een artikel van ondergetekende. Zelfs de kabelkrant en radio werden hierbij niet overgeslagen.
Ook haastig klaargemaakte verenigingsfoldertjes, routekaartjes en enquêtes voor de molenaars werden verspreid.
Zondag 18 Juni begon het voor enkele molenaars om 9 uur, andere begonnen pas om 12 uur.
Het weer die dag was niet slecht, echter de wind had wat sterker kunnen zijn. Dit blijkt ook uit de uitslag van de enquète, want alle molens hadden flinke zeilvoering. De "Jan van Cuijk" te Cuijk kon hier echter mee malen, wat dan ook tot grote vreugde van de bezoekers gedaan werd, zij het dus met enige moeite door de zwakke wind.
Tevens kunnen we volgens deze zelfde enquète een overzicht samenstellen van de draaiende molens. De "Jan van Cuijk" te Cuijk; "De Ster" te Wanroij en "Martinus" te Beugen hebben de hele dag van 10 tot 17 uur gedraaid. "De Vooruitgang" te Oeffelt, "De Heimolen" te St.Hubert en de "Katwijkse Molen" te Klein-Linden hebben echter vanaf 13 uur gedraaid, maar weer wel tot 17 uur.
Drie molens van de in totaal 6 draaiende molens hebben de vlaggelijn gevoerd, wat de dag toch erg feestelijk maakte en vooral aantrekkelijk werkte voor toevallig passerende mensen.
Het gemiddeld aantal geschatte bezoekers per molen bedroeg circa 70 mensen. Daarbij moet verteld worden dat de hele-dag-draaiende molens minstens 85 man hadden en de halve-dag-draaiende molens maximaal 51 man.
Het percentage van de in het gastenboek afgetekende bezoekers op het totaal aantal geschatte bezoekers bedroeg gemiddeld 60%. Men moet de bezoekers echt aansporen om het gastenboek te willen tekenen. Het mag echter ook geen verplichting worden!
Collega-molenaars kwamen niet in grote getalen. Dit was te wijten aan een organisatieprobleem wat betreft het inlichten van de Gilde-brief; het landelijk lijfblad van het Gilde van Vrijwillige Molenaars. De Molendag was zodoende bij de vrijwillige molenaars niet aangekondigd en zij bleven dus thuis!

Leuk om ook uit de enquète te zien zijn de onderwerpen waar de vragen van de bezoekers hoofdzakelijk om gingen. Dit waren: Opleiding, Geschiedenis der molens en Algemeen over molens.
De belangrijkste opmerking die gemaakt werd was dat men het jammer vond dat sommige molens alleen 's middags draaiden en niet zo als de andere de hele dag.
De 150 nieuwe folders zijn nagenoeg allemaal weggegeven. Misschien mogen we op nieuwe leden en/of donateurs hopen!
Op de vraag of deze Molendag voor herhaling vatbaar is en zo ja binnen welk tijdsbestek kwamen als antwoorden van de 14 ondervraagde molenaars: 2 binnen 1 jaar; 4 binnen 2 jaar; 3 binnen 3 jaar; 1 binnen 5 jaar; 1 op langere termijn en 3 willen nooit meer zo'n Molendag.
De opmerkingen hierbij waren dat er te weinig collega-molenaars kwamen (oorzaak hierboven genoemd) en dat men zo'n Molendag in het najaar moet organiseren.
Er waren overigens 12 molenaars in touw die dag.
Al met al kan men stellen dat de 2de Molendag Land van Cuijk lang niet zo succesvol was als de 1e Molendag in 1986.
Een slotopmerking over een te organiseren volgende Molendag Land van Cuijk kan men concluderen dat er toch weer binnen 3 jaar een Molendag moet komen bij voorkeur in het najaar en al dan niet met neven-activiteiten.
Wellicht zullen er dan hogere prioriteiten aan de organisatie gesteld moeten worden, zoals het feit dat men er vantevoren van vergewist moet zijn dat ***elke*** *molen de* ***hele*** *dag meedoet!*
In ieder geval is iedereen bedankt die heeft meegewerkt aan de Molendag!!

Don Werts

LEDEN-EN DONATEURSLIJST

Op verzoek van enkele mensen wordt hierbij de leden-en donateurslijst van onze vereniging gepubliceerd!

LEDENLIJST VERENIGING MOLENVRIENDEN LAND VAN CUIJK

Beijk H	*Rimpelt 15a*	*5851 EJ Afferden (L)*
Berg van de A	*Raamweg 7*	*5446 BE Wanroij*
Bergen van P	*Burg. Ottenhoffstraat 2*	*6561 CM Groesbeek*
Bergen van Th	*Nieuwstraat 6*	*5441 AP Oeffelt*
Besselaar van de H	*Leuvert 2*	*5437 AG Beers*
Bibl.Kath.Univ.Brabant	*Hogeschoollaan 225*	*5037 GC Tilburg*
Bree de E	*Churchillaan 1030*	*4532 JJ Terneuzen*
Derks E	*Patrijsstraat 5*	*5451 XV Mill*
Derks H	*Wilhelminastraat 77*	*5431 TM Cuijk*
Dijkstra N	*Smelenhof 23*	*6596 DR Milsbeek*
Doedel-van Riet M	*Molenstraat 18*	*5437 AB Beers*
Dongen van C	*Kerkstraat 94*	*5411 BD Zeeland*
Ermers J	*Keerdijk 3*	*5431 LG Vianen (NB)*
Gemeente Mill	*Kerkstraat 1*	*5451 BM Mill*
Gemeente Vierlingsbeek	*Vrijthof 1*	*5821 BG Vierlingsbeek*

Gemert van A	Zandveldseweg 15	5845 CG St. Anthonis
Gundlach F	Leidsestraatweg 15F419	2594 BA Den Haag
Haren van J	Hoeve 25	5438 ND Gassel
Harteman F	Biderbeekstraat 23	5831 CW Boxmeer
Havekes Fam	Jan van Cuijkstraat 30	5431 GB Cuijk
Heemskerk A	A. Tukstraat 13	2684 XL Ter Heijde
Heijs H	Bilderbeekstraat 26	5831 CW Boxmeer
Hendriks P	De Vang 20	5437 BP Beers
Hoek van A	Emmastraat 98	3134 CN Vlaardingen
Houben P	Korhoenderveld 89	5431 HC Cuijk
Hulscher H	Heggerank 14	5432 CA Cuijk
Kolker A	Jan Steenstraat 41	2162 BM Lisse
Koot van A	Kloosterlaan 20	5435 XD St. Agatha
Marinus A	Gooiluststraat 28	1024 KW Amsterdam
Naaijkens Fam	Johanna v. Brabantlaan 24	5081 SE Hilvarenbeek
Oudkerk H	Toepad 17	3343 CX Hendrik Ido Ambacht
Regouin J	Stationsstraat 6	5431 CC Cuijk
Reijnders J	Kruishout 50	5431 CS Cuijk
Riet van J	Randweg 101	5845 CX St. Anthonis
Selten H	Lindenplein 1	5446 AV Wanroij
Selten J	Molenstraat 48	5446 PL Wanroij
Simons P	Zadelmakersdreef 20	5431 ZE Cuijk
Steenwinkel de E	Koningin Julianaweg 97	2264 BC Leidschendam
Stokman C	Burgerveld 19	5411 TD Zeeland
Thijssen H	Espenstraat 34	5453 JX Langenboom
Vereijken T	Klompenmakersweg 18	5454 GW St. Hubert
Vereijken W	Klompenmakersweg 20	5454 GW St. Hubert
Verheijen B	Moleneind 4	5431 HW Cuijk
Verkerk R-H	Isabellalaan 30	5431 GW Cuijk
Vesters J	Kapelstraat 35	5447 AA Rijkevoort
Vet de I	Hoogstraat 4	5451 BJ Mill
Willems S	Prof. van den Brinkstr. 22	5431 WV Cuijk
Wolters E	Stationsstraat 27a	5431 CB Cuijk
Wortman N	President Kennedylaan 91	2285 AC Rijswijk
Werts D	Straatkantseweg 28	5443 NC Haps

DONATEURSLIJST VERENIGING MOLENVRIENDEN LAND VAN CUIJK

Baardman T	Narcisstraat 9	3442 BH Woerden
Baltussen H	Vrijstraat 15	5846 AG Ledeacker
Boer de M	Korhoenderveld 36	5431 HH Cuijk
Denissen H	Maasheeseweg 103	5817 AA Smakt
Groot de M	Zwaluwstraat 156	6541 NP Nijmegen
Hagenaar P	Hertog Karellaan 31	5431 GX Cuijk
Heuvel van de W	Jan de Beijerstraat 7	5821 BX Vierlingsbeek
Hoog de E	St. Anthonisdijk 4	5447 NJ Rijkevoort
Lanen van M	Kuiperstraat 7	5437 PJ Beers
Marinus J	Hervensebaan 6	5232 JL 's-Hertogenbosch
Marinus J	Kopdammerdijk 5	1843 KA Groot Schermer
Pennings B	Hoogveldseweg 37	5451 AA Mill
Reijnders J	Wezelhof 33	5431 LS Cuijk
Verheijen A	St. Anthonisdijk 8	5447 NJ Rijkevoort
Verheijen C	Pleinstraat 22	5447 AD Rijkevoort

Indien er foutieve gegevens voorkomen, gelieve deze door te geven aan de Redactie!

VERSLAG 1988 VAN "DE COPPENSMOLEN" TE ZEELAND

J,A. van Dongen.
Molenaar.

1988 is een jaar geworden met vele aktiviteiten om, rond en in de molen.
Een jaar met een enorme belangstelling; vele toeristen en belangstellenden uit de directe omgeving, Nederland en ook uit het buitenland. Toeristen uit Australië (1 febr.),U.S.A. (5 febr.), Finland (13 febr.), Nieuw Zeeland (20 febr.), Frankrijk (9 april) en Ierland (9 december.)
De molen heeft ook educatief behoorlijk in de belangstelling gestaan. Afgelopen jaar werd de molen dan ook druk bezocht door vele scholen. De basisschool uit het Oventje (18 maart), Schayk (22 maart), weer Schayk (23 maart), Uden (15 april), Reek (14 juni), Appeltern (15 juni), Elsendorp (16 juni.)
In totaal hebben ongeveer 400 kinderen de "Coppensmolen" bezocht.
Naast de scholen hebben ook groepen de molen bezocht die "op kamp" waren in de buurt van Zeeland, alsmede een scouting-groep uit Uden (27 februari.)
De molendag en monumentendag waren ook dit jaar weer drukke dagen met veel belangstellenden en bezoekers. Tijdens zulke dagen en andere "feestdagen" werd de molen met vrolijke vlaggetjes en wapperende vaandels extra opgetuigd om uiting te geven van de feestvreugde.
In het pakhuisje is 29 mei een film vertoond over het scherpen, op-en afzeilen en malen.
Behalve het voorlichten en ontvangen van gasten zijn in 1988 ook veel reparaties verricht.
In eigen beheer zijn de volgende werkzaamheden uitgevoerd:
-de latten van het hekwerk vastgezet.
-schuifijzer met stormplanken vastgezet.
-nieuwe zeilen opgehangen.
-deurgehengen gerepareerd en gelast.
-de touwen van de zeilen vermaakt.
-rotte kruipalen vervangen en ingegraven.
-kammen van het spoorwiel vastgezet.
-onderdeuren geschilderd.
-kruibok geschilderd en de rotte delen vervangen.
-staart geschilderd.
-houtworm bestreden van de bovenbalk en gecarbolineerd.

Behalve deze reparaties is het gehele onderhoud weer degelijk gebeurd. Zo is/zijn:
-het gaande werk regelmatig ingevet c.q. gesmeerd.
-de molenberg gemaaid.
-de rommel op de berg en op het molenterrein opgeruimd.
-de struiken gesnoeid.
-de zolders schoongemaakt.
-de wiggen (in askop en tandwielen) vastgezet.
-de molensteen gebild.
-de bus ingevet.
-de buitenroede van binnen geolied.

20 februari zijn de niewe zeilen voorgehangen en 10 maart is de vangketting vervangen door een nieuwe van 20 meter lang.

Voor alle werkzaamheden hebben we het afgelopen jaar wederom een bereidwillige medewerking van de gemeente verkregen d.m.v. levering van het nodige materiaal en de tegemoetkoming van de noodzakelijke te maken onkosten.

Resumerend kan gesteld worden dat in 1988 vele molenaarsuren op de "Coppensmolen" zijn besteed.
De molen heeft meer dan 200 draai-/maaluren gemaakt en blijkt, door de belangstelling van het afgelopen jaar, meer dan een monument alleen te zijn.
De molen blijkt te leven onder de mensen en de Zeelandse gemeenschap.
Een reden te meer om te zorgen dat 1989 ook een goed Coppensmolen-jaar wordt.

Molens in de Regio

JAN VAN CUIJK TE CUIJK

Begin dit jaar is de houtwal aan de overzijde van de Heerstraat flink uitgedund. Ongeveer de helft van de bomen is verdwenen. Bovendien heeft de buurman te kennen gegeven dat de hoge populier kaprijp is en hij deze zal verwijderen.
De molen is ook weer een nieuwe vlaggelijn en Nederlandse vlag rijker. Deze zijn bij zeilmakerij van Neerven te Oss gekocht.
De ramen in de romp zijn meermalen ingegooid en er was veel last van graffiti en andere leuzen.
De bliksemafleider is gecontroleerd en goed bevonden.
Verder krijgt de molen langzaam maar zeker weer een fris tintje door de vele kwaststreken langs de togen rond de ramen; het gehele staartwerk en het gevlucht. De lange ladder van 15 meter biedt hierbij veel gemak.
Tussendoor is de opening van een lagerpunt van de munnik vernauwd d.m.v. lassen. Dit is bij de smid gedaan.
Onlangs is besloten om de molenmaker maar weer eens op bezoek te laten komen. Deze kan dan eens kijken naar de speling van het bovenlager van de koningsspil en het sleepwiel van het luiwerk opnieuw vastwiggen.
Een paar weken geleden is er provisorisch een afhouder gemaakt. Deze zal d.m.v. wieltjes degelijk en definitief vastgezet worden.

DE KORENBLOEM TE OPLOO

Medio juni zijn de molenmakers van de firma Beijk uit Afferden begonnen met de restauratie van deze standerdmolen.
Allereerst is er een nieuw stuk in de staartbalk gezet ter hoogte van de nonnen.
Het gevlucht is vrijwel meteen "onthekt" en hier zal een nieuw hekwerk voor in de plaats komen.
Binnen is er een nieuw stuk vloer gekomen aan de achterkant van de steenzolder. Een stukje vakwerk was ook het "aanlassen" van beide daklijsten. Automatisch werd hiermee de ophanging van de penbalk verbeterd.
Verder zijn de rotte afdekplanken van de achterkant van de kast vervangen en het nieuwe geheel van planken is weer opnieuw geschilderd.
De staartbalk is overigens met dakleer omtimmerd en de achterzomer is voorzien van een anti-slipregel.
Er zal ook nog een nieuw baliehek komen.

MARTINUS TE BEUGEN

De bovenas is opgetempeld en naar voren gebracht, zodat er nu geen lekkages meer zijn. Hij is trouwens verrot.
Ook de zolderbalken zijn verrot en het hekwerk van de wieken zou eigenlijk vernieuwd moeten worden.
Verder zijn er nieuwe stormluiken gekomen, is er een nieuw belthek (balie) en de roede is geschilderd.
Men heeft nieuw touw gekocht om alle zeilen van nieuwe lijken te voorzien.

NIEDERRHEINISCHER WINDMÜHLENFÜHRER

Begin dit jaar is in West-Duitsland binnen deelstaat Nordrhein-Westfalen een molenboek uitgegeven dat zowel de draaivaardige molens als de rompen in het gebied van de Niederrhein behandelt.
Het betreft hier het gebied dat links van de Rijn is gelegen en zich uitstrekt tot en met Keulen als zuidelijkste punt. Af en toe wordt er een uitvlucht gemaakt over de Rijn aan de rechteroever.
Het boek mag vergeleken worden met de voor ons bekende provinciale molenboeken.
Het molenboek bevat een uitgebreid inventaris van de molens en molenrompen elk voorzien van een geschiedschrijving en rijkelijk geillustreerd met 180 zwart-wit foto's. Daarnaast staan er 12 duidelijke overzichtskaarten bij waarop de 169 molens zijn aangegeven. Ook staan er molenroutes in; een uitgebreide bronvermelding; een grote inleiding; een register van molenaarsfamilienamen; doorsneetekeningen van de verschillende type molens voorzien van Duitse molentermen; etc.
De auteur Hans Vogt is voorzitter van "Verein Linker Niederrhein," de uitgever van het boek.
Het molenboek is 13 x 19 centimeter groot; weegt 415 gram en bevat 285 pagina's (1,5 cm. dik.) De kaft is een stuk uit de ingekleurde Tranchotkaart rond Erkelenz.
Het boek wat een "must" is voor de liefhebber van de Duitse molens (die daar molens gaat bekijken zo niet bezoeken) is te bestellen door overmaking van f 25,- (incl. portokosten) op postgirorekening 221076 t.n.v. D. Werts, Straatkantseweg 28 te Haps. Wie meer over het boek wil weten kan met deze laatste contact opnemen! Het telefoonnummer is 08850-15362!

MOLENS IN HET LAND VAN CUIJK

160 pagina's boordevol informatie over alle molens en molenrestanten, welke zich bevinden in het Land van Cuijk. Naast een algemeen historisch overzicht, behandelt de schrijver Robbert Verkerk alle molens en restanten apart; alle gegevens, zowel technisch als historisch, zijn overzichtelijk met afbeeldingen vermeld. Het boek is verkrijgbaar door overschrijving van f 14,50 (incl. portokosten) op giro 1085723 Rabobank Cuijk rekening 110556194 t.g.v. Molenvrienden Land van Cuijk. Gelieve titel te vermelden!

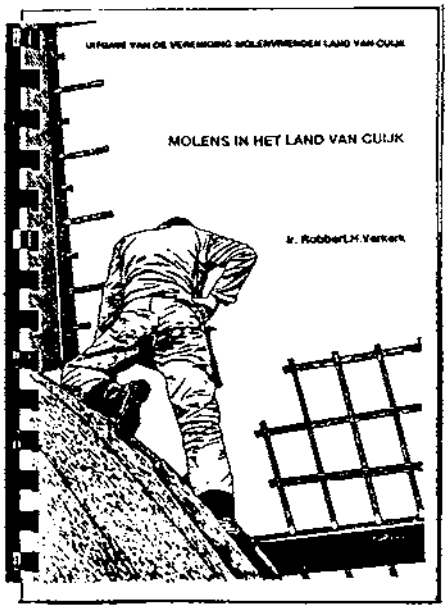

BOOMKWEKERIJ EN TUINCENTRUM

DE

HAMSE

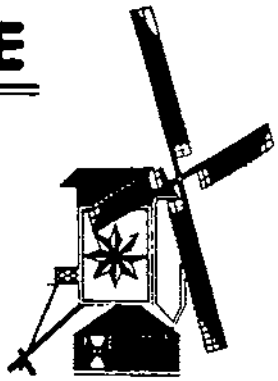

MOLEN

* TUINAANLEG
* TUINONDERHOUD
* ROZEN
* BOMEN
* ETCETERA

ALLES VOOR UW TUIN

EVENEENS VERKOOP MOLENSTENEN
VOOR TUIN EN OPEN HAARD
DIAMETER VAN 80 TOT 160 CENTIMETER

GEBR. SELTEN

MOLENSTRAAT 48

WANROIJ

TELEFOON: 08859-52587

DOODSCHRIK NA VERRIJZENIS

RIYAD, vrijdag

In Saoedi-Arabië zijn de moeder en zuster van een begraven man door schock om het leven gekomen, toen deze gekleed in zijn lijkwade terugkeerde naar huis. Dit heeft het Saoedisch dagblad al-Riyadh gisteren gemeld.

De krant schrijft dat Muattak Zafer al-Shahrani werd opgegraven door schaapherders die hem om hulp hoorden roepen toen zij over zijn graf liepen. Hij was door zijn familie begraven nadat hij bewusteloos was geraakt doordat hij een van de **wieken van zijn windmolen** tegen het hoofd had gekregen. Hij begon echter te schreeuwen toen hij hoefgetrappel van schapen boven zich hoorde.

Hij voegde daaraan toe dat degenen die hem opgroeven bang werden en hard wegliepen toen zij hem in zijn lijkwade zagen. "Dus liep ik maar naar huis waar mijn moeder en zuster gek werden en dood neervielen toen zij me zagen binnenkomen."

(RTR)

Dit curieus verhaal stond in "De Telegraaf" van 18 Augustus 1989!!